

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Leven Ende Deughden Vande Vveerdighe Agnes Van
Heilsbagh Gheestelycke Dochter Onder de bestieringhe
der Societeyt Iesv**

Huysmans, Daniel

T'Antwerpen, 1691

II. Cap. Beginselen van haer deughsaem leven.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37188

schoude soo seer de perijckelen niet, als ick behoorde te doen, volghens den schroom, die ick aengaende dese dinghen in my ghevoelde. Als ick noch somwijlen hier op dencke, en wete niet waer my selven laeten, uyt schaemie, ten opsicht van Godt, ende uyt danckbaerheyt tot hem, die my naer soo groote ondancckaerheydt gheweerdicht heeft tot hem te trecken. Och wat doet die groote vrijheyt, die men gheeft aen de jonghe jeught! Wat en doet den vyant der menschen niet, soo door sijn selven, als door menschen, die hy tot middel ghebruyckt, om ons onder sijn bedwangh te brengen, door alderley quaet! Ghelijck ick hier in dese landen ghesien ende ghehoort hebbe. Ick dencke noch al dickwils by mijn selven, hoe Godt Almachtigh soo goet is, dat hy beele steden ende landen niet en verderft, om de groote sonden van onsuiverheyt, die niet alleen onder oudere, maer oock onder de kinders gheschieden. Och hoe ist moghelijk dat d'aerde sich niet en opent, om die te verslinden! D'eeuwighe Wijsheyt moet inder eeuwigheyt van alles gheloost ende ghedanckt zijn, die my in't midden des viers bevaert heeft: want ick hier toe quaet ghenoeck was van mijn selven.

II. CAPITTEL.

Beginfelen van haer deughsaem leuen.

DEn duyvel meynde sekerlijck dese siele in sijn netten te hebben, die hy soo vlijtigh sagh tot het quaet: verhopende dat soo boosen aert met de jaeren noch meer toe nemen soude, maer de bermherdigheyt Godts die haer vander eeuwigheyt voor sijn besondere Bruyt verkosen hadde, en heeft niet langher willen uytstellen het ghebruyck van sijnen krachten

tighen ende behulpsaemen arm, als tot haer twelfste jaer: ende heeft alsdan, als wanneer *Agnes* op den rechten wegh der ketterye ende der verderfenisse was, haer eyghen dertelheyt ghebruyckt, om haer eerst tot stilligheyt, ende voorts tot alle deughsaemheyt te brenghen.

By de selve Vrienden noch woonende, wiert sy alenskens wilder als den wilsten knecht: ende klom tot het opperste van schuren ende stallen; aenlockende d'andere Dochterkens om het selve te doen. Maer 't is ghebeurt, dat sy seer hoogh geklommen zijnde, van boven tot beneden ghevallen is: soo dat het wonder schijnt, dat sy 't leven niet verloren heeft. Doch Godt was hier, ghelijck op andere plaetsen, ende perijckelen, haeren bewaerder: die haer straffen, maer niet dooden wilde. Sy lagh langhen tijdt buyten haer selven: ende tot haer selven ghekomen zijnde, voelde groote pijnen in beyde haer armen: maer en dierfover dese pijnen niet klaghen.

Hier na wiert sy weder ghestiert naer haers Vaders huys; daer sy de ghedurighe arm pijnen niet en konde bedecken: maer versweegh evenwel haeren val, die den oorspronck der pijnen was. Dese pijnen in beyde haer armen, die haer langhe jaren by ghebleven, ende daer na wonderlijck afghenomen zijn, brochten haer tot stilligheyt: al bleef haer herte tot haer voorgaende woelinghen even gheneghen als voren. Voorwaer eenen gheluckighen Val, die haer bereyt heeft, om allenskens naer de siele op te staen, ende door de kranckheyt des lichaems, den gheest tot hemelsche dinghen te verheffen.

Ghemerckt dat sy door dese pijnen, niet veel uytgaen

gaen of swieren en konde: sloot sich in een kamer, oeffenende oock op Heyligh-daghen slavelijcke werken, na de Luthersche maniere, die sy gheleert hadde. Want sy gheneghen was tot het ciersel des lichaems volghens haeren staet, ende oock besonderlijck tot de nettigheyt des huys: welcke geneghentheden in haeren gheeft soo levende ende driftigh waeren, dat sy oock op de Heyligh-daghen, haer handt-werck socht te verwoorden, ende het huys te suyveren van alle vuyligheyt. De liefde tot de huysfelijcke nettigheyt ende properheydt, is haer alle haer leven by ghebleven: want sy noyt vuyligheyt in het huys-houwen en heeft konnen verdragen, segghende dat de vuyligheyt by de helle moet vergheleken worden, daer alle vuyligheyt te samen vergaedert is.

Haer oude mede-ghesellinnen quamen haer, naer haer wederkomst, besoecken: *Agnes* dede sich loochenen, namentlijck op Heyligh-daghen, als sy besigh was met haer handt-werck. T'is eens ghebeurt dat dese vriendinnen tegen haeren danck binnen komende, onversiens haer kamer gheopent hebben, ende opeenen Feestdagh haer besigh vonden met slavelijck werck. Aldus is dit misdaet ter ooren van haer Vader ghekomen: waer over sy dapperlijck bekeven wiert, ende sulckx voortaan heeft moeten laeten. Want haer Vader goede sorghe droegh, dat sijn kinderen Christelijck ende Godtvruchtelijck souden opghevoet worden: van de welcke het meeste deel gheestelijck gheworden zijn.

Tot haer voordere beternisse, heeft den goedertieren Godt in een verdoogh oft verbeeldinghe haer beduydelijck voor-ghestelt d'afgrijselijckheyt der helle, ende

ende uytdruckelijck aenghewesen de plaetse, die tusschen dese vlammen, ende onsaligh gheselschap voor haer bereyt was, indien sy voortgongh in haer aenghenomen maniere van leven, t'welck haer soo be-roerde ende soo onstelt heeft, dat sy naderhant in haer meerder-jaerigheyt, dit ghesicht beschreven hebbende, dese woorden daer by voeght. *O grooten Godt! Wonderlijcken Godt! Wie sal uwen lof kunnen uyt-spreken? O goetheyt ende barmhertigheyt over eenen soo ellendighen worm der aerde! Hoe voor-komt ghy ons, die vuyldeer zijn dan alle vuyligheyt! Daerom moet ghy inder eeuwigheyt ghebenedijdt zijn.*

Dese waerschouwinghe, die sy vanden hemel tot haer beternisse ontfanghen hadde, was krachtigh; maer nochtans vruchteloos, in't beginsel: om dat haer wederspannigh ghemoet teghen de goddelijcke inspraeken seer strijdigh was, ende niet en wilde afgheruckt worden vande quaede gheneghentheden, die sy tot noch toe inghevolght hadde.

Sy bleef hertneckigh teghen Godt, ende teghen sijn goddelijcke inspraeken; socht soo droeve invalen te versetten; hiel haer herte op de vorighe gewoonte ghevesticht. T'was haer lastigh tot goede ende heylighe wercken ghepraemt te worden; ende op Sondaghen ende Feestdaghen ghenootsaect wesende om in den Kercken-dienst teghenwoordigh te zijn, gonck met teghenheyt naer de Kercke, en door enkel bedwanck. Als sy eens in de Kercke was, is't door Godts ghehenghenisse gheschiet, dat'er een Sermoon vande vier uyttersten ghepredickt wiert. Den Predikant verthoonde, hoe dat alle menschen inden uyttersten dagh voor haeren Rechter Jesus Christus verschijnen

schijnen fullen, ende ieder alfdan voor sijn selven sal moeten rekeninge geven, van alle gepeysen, woorden ende wercken: ende dat sonder hope van eenigen voorspraecker te bekomen.

Hoe dat sy in dit Sermoon gestelt was, beschrijft sy met dese woorden. *Hoorende den Predikant ende hem aensijnde, scheen ick de helle ende den hemel geopent te sien, ende dat my door mijnen vryen Wille den keus gheoffert wiert, om tot een van dese twee eeuwig-durende woonplaetsen in te gaen. Eeuwelijck Godts aenschijn te besitten, oft eeuwelijck dat te derven, ende in die plaetse te branden, waer toe ick my een goet bereytsel ghemaect hadde, soo ick voort-gongh in mijne aengenomen weghen. Dit was afgrijselijck om sien, ende onmoghelijck om met woorden te verklaeren. Inde eeuwighe blijdschap des Hemels sagh ick Godt, met een groote menichte van Heylighen, van de welcke ick vriendelijck genoot wiert, besonderlijck vande Koninghinne van alle: inde helle sagh ick dat onsaligh geselschap, dat tot het eeuwig vier, veroordeelt was.*

Hier door voelde sy sich heel ontstelt, siende, dat sy 't een of d'ander, moest aenvatten: of de helle erven, voort-gaende in haer oude manieren; of de deught aenvatten, om den hemel te besitten. Den tegen-strijdt van haer ongebonden jonckheyt, was soo wederspannigh aen d'inspraecke Godts, dat sy meer als veertien daghen ende nachten niet anders in haer ghedachten en hadde, als d'eeuwigheyt. Sy socht een eynde in d'eeuwigheyt, maer en vont'er geen. Haer huysgenoten door dese onverwachte veranderinge, en wisten niet wat haer gebrack: ende vreesden dat sy uytfinnigh soude worden. Want sy de gesteltenisse van haer gemoet aen niemant en verklaerde: maer en hiel

D

niet

niet op, van te segghen: *Eeuwigh, eeuwigh, eeuwigh.*

Ten lesten keerde sich tot Godt, aenroepende den bystandt vande Goddelijcke Moeder, om vanden hemel te verstaen wat sy doen soude. Sy sagh claerlijck, dat het noodigh was een ander leven te beginnen, 't welck aen de nature moeyelijck soude vallen: ende voelde groote moet om 't selve t'omhelsen: verfocht alleenlijck Godts wille te kennen, ende te weten, hoe sy dit leven aen-leggen soude: met opset vanden wille Godts te volghen, ende allen teghen-strijdt t'overwinnen, oock met verlies van haer leven: Vastelijck hechtende haer betrouwen op Godt, ende op de voorspraek van sijn Alderheylighste Moeder.

III: C A P I T T E L.

Voortganck van haer deughdzaam leven.

IN deser voeghen voor-ghenomen hebbende de Godtsdienstigheyt te behertighen, heeft sy sonder uytstel bequaeme middelen gesocht ende ghevonden, om sich aengenaem te maecken aen haeren Schepper.

Voor al viel haer inden sin, dat sy moest een ootmoedighe ende volkomen Biechte spreken, Godts hulpe ende licht versoecken, om tot kennisse van haere sonden te komen; de selve met groot leetwesen versaecken, met vast voornemen van niet meer te vallen. Sy verstont Inwendelijck dat dit Godts wille was: ende en wist niet hoe sy dit werck soude ter handt nemen. Sy en hadde, soo haer docht, geen genoeghsaeme wetenschap, om bequaemelijck haer sonden te biechten: ende en wist niemant aen den welcken sy dese
on-